

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis, Et Breviarii Romani.

In quibus origo cuiusque Ritus, causae historicae, vel mysticae, ex
maiorum ingenio, Theoria, Praxis, obligatio, & exquisitus vsus, additis
opportune Decretis omnibus S. Rituum Congreg. quàm breuissimè
explicantur.

Gavanti, Bartolommeo

Venetiis, 1647

De Symbolo S. Athanasij. 20.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9521

6.19. & S. Bened. in Regula cantari iussit post tertium Nocturnum, quo significantem tempus gratiæ, quasi Christum hoc tempore inuenerimus, exclamamus: *Te Deum laudamus*, ut medietur Hugo lib. 2. de offic. cap. 9.

2 Dicebatur Romæ in Festis Pontificum tantum, tempore Amal. ut ipse scribit in prologo de Ordine Antiph. In Dominicis, & Festis nouem lectionum, ait Micrologus c. 46.

3 Non in profestis dicendum est, ait Innoc. III. de Celeb. Miss. cap. Consilium, quod explicat Radul. proposit. 13. etiam de Festis Simplicibus & propositione 16. probat, quod non deberet dici, neque etiam tempore Paschali, neque infra Octauas, ex quo infero, tunc temporis etiã in his diebus fuisse usurpatum in officio, contra sententiam Radulphi, non bene sentientis de hoc ritu.

4 A Septuagesima ad Pascha non dicitur, Microl. cap. 47. neque in Aduentu, Idem cap. 30. cum Gemma lib. 3. cap. 1.

5 An verò sit finis Matutini, vel initium Laudum, disputauimus supra, Sect. 4. cap. 2. nu. 3. pag. 42.

6 Plenus est lætitiæ, & ideo in prædictis, cantatur, aut omittitur; quo dicto, inquit Rubrica, de hoc Hymno, nu. 4. statim inchoantur Laudes. nostra enim cōsuetudo humanæ infirmitati parcens, & labori, officio nocturno laudes matutinas continuat, & Oratione vna duo concludit officia, Hugo Victor. lib. 2. cap. 9. excepta nocte Natalis Domini, ut ibi dicemus.

7 Festum Innocentium non admittit hunc Hymnum, nisi in die Octaua, cuius causam dabimus in Sectione sequenti. cap. 6. nu. 3.

8 Versus, *Sanctus, Sanctus, &c.* videtur esse vnus, & ab vna parte Chori totus dicendus: sed quia primæ litteræ, S. imprimuntur colore rubro, videntur alternatim ea verba cantanda, & ideo standum erit consuetudini locorum.

De Symbolo S. Athanasij.
Cap. XX.

1 **S**ymbolum quid significet, diximus supra cap. 3. pag. 51. S. Athanasius, dum esset Romæ, scripsit Latinè Symbolum, de quo hic loquimur, & recitauit coram Pontifice, & ei assistentibus, Anno 340. ut scribit Baronius, & est illud idem, non mutatum, legique solitum in Ecclesia, ante annos nongentos sexaginta. Vide Annales ad annum prædictum.

2 De vsu eiusdem Symboli ad Primam, Hugo meminit lib. 2. de offic. cap. 1. his verbis: His addidit fidelium deuotio: *Quicumque vult saluus esse*; ut articulorum fidei, qui sunt necessarij ad salutem, nulla diei hora obliuiscamur. Idem in Spec. cap. 3. ait: His adiungimus expositionem Catholicæ fidei, ex eo, quod hæc est victoria, quæ vincit mundum, fides nostra; & clypeus inexpugnabilis contra antiquum hostem. Vide, quæ diximus supra Sect. 4. capitulo 3. nu. 6. pag. 66.

3 Non dicitur in Dominicis infra Octauam Natiuitatis Domini, Epiphaniæ, Ascensionis, & Corporis Christi nec in Dominicis Paschatis, & Pêtecostis; quia harum officia non sunt propriè Dominicalia; neque in alijs Dominicis eadem de causa dicitur, in quibus fit de Festo Duplici. Gemma lib. 3. c. 128. notat, ideo non dici in Paschate, quia in futura vita, quæ in Paschate denotatur, totum habetur, quod nunc creditur, quare simili ratione, ac si mysteria ipsa in Natali Domini, Epiphaniæ, Ascensione, Festo Corporis Christi, & Pentecoste, oculis ceruamus, abstinemus à Symbolo S. Athanasij.

4 In Dominica, seu Festo Sanctissimæ Trinitatis dicitur, quia Symbolum de Trinitate doctrinam continet; non tamè quotidie dicendum est, vbi celebratur Octaua Sanctissimæ Trinitatis, quia Dominicæ assignatū videtur, quare & in die Octaua dicendum erit, quod alijs non

F

dice

diceretur. Dies enim Octaua æque ac prima, non eandem classẽ, sed eundẽ ritum habet. In fine illius additur, *Gloria Patri, &c.* vt fit in Psalmis: tum quia more Psalmorum cantatur; tum quia declarato mysterio Trinitatis, æquum est, vt eidem gloria detur.

De Martyrologio. Cap. XXI.

1 **M**artyrologium legitur in Choro ad Primam; de quo Baronius multa in *Præfatione ante Romanum Martyrologium*. Quæ verò ille fusiùs, breuius hoc loco dabo. S. Clemens per septem Notarios Romanos curauit, vt acta Martyrum describerentur, quibus addidit ad eandem causam septem Subdiaconos Fabianus Papa. Alię Ecclesię idem facere, vt Smyrnenfis, & Carthaginensis, etiã ante S. Cyprianum Episcopum, & martyrem.

2 Gelasius deinde reiecit scripta in hoc genere apochrypha; & falsa; veruitque legi in Ecclesia; sed & per multa legitimè scripta perierant in persecutione Diocletiani, qui edicto generali ea tradidit igni non tamen omnia, Deo disponente, vt Gregor. Turon. *de glor. mart. testatur*.

3 Et quia quotidie ad altare Dei fiebat commemoratio Martyrum, ac etiã, vt ait August. *de S. Virginit. cap. 45.* defunctorum Sanctimonialium; idẽ pridie recitebantur eorum, & earum in Ecclesia, quorum Natalicia die sequenti recollenda essent vna cum sacrificio; atque hinc origo Martyrologij, hoc est Sermonis de Martyribus.

4 Legebantur Tabulæ Ecclesiasticæ Martyrum, quæ etiã Festi dicti sunt à Tertull. *de Corona militis*, eò quod in Sanctorum Natalitijs Christiani solerēt inuicem inter se caritate gaudere, & conuiuium celebrare, quod Agape dicebatur, seu Sacrum Epulum Natalium, ex Nazianzeno. lege Pamel. *in epist. 37. Sancti Cypriani*.

5 Porro Martyrologij Rom. nescitur proprius auctor. Fuit ille ante S. Grego-

gorium, vt apparet ex *eiusdem Epistola 29. lib. 17. indi. 1.* Non tamen fuit Eusebius, Cæsariensis, neque S. Hieronymus, qui ad summum Historias Martyrum, ab Eusebio scriptas redegit in compendium, addidere Martyrologio Rom. idẽ Hieronymus Beda, Florus, Vsuardus Vuandelbertus, & Ado, Viennensis, non Treuerensis, vt optimè probat Heribertus Rosuueyus ante Adonis Martyrologium: sed nemo ex his dicendus est auctor. In Breuiarijs M. S. antiquioribus pro Martyrologio ego legi, Datarium, Calendarij.

6 Continet autem Martyrologium Romanum ex omnibus Christiani Orbis prouincijs collectos Martyres, quia Romana Ecclesia materna caritate fideles omnes filios suos esse nouit; neque tantum Romæ passos censuit esse suos, sed omnes alios vbique gentium coronis auctos, verumtamen neque datur singillatim singulorum nomina recensere; tum quia super arenam multiplicati sunt amici Dei; tum quia ex instituto antiqui ritus Ecclesiæ breuitati fuit consulendum.

7 Tertia editio prodijt purior, & emendatior, edita anno 1584. curante Cæsare Baronio. Recognita fuit rursus Urbani VIII. iussu, additis SS. Festis, qui nuper canonizati sunt; & in primo loco positus ijs, quibus datum est officium de præcepto: cum verò emendatus fuit textus multis in locis iuxta veritatem certissimæ Historiæ, me quoque minimo omnium Collegarum præsentem; & minus certam interim commissimus temporari decernenda maturius. quod intelligant ijs, quæso, qui mutationem operauerunt maiorem in ipso textu. qui vero videntur antiquiori textu non prohibito, obseruent ea tamen, quæ dicuntur infra nu. 12. Dabimus in calce huius Tomi Concordiam Martyrologij cum Breuiario.

8 Ad illud legendum opportune datæ sunt leges initio libri, è quibus quarta, & sexta sunt obseruandæ magis. Vt nimirum primo loco pronuncietur ille regulariter, de quo in sequenti die faciendum est officium, etiã si non sit in Martyrologio,

si